GAZETA KRAKOWSKA

Nro 86.

Z KRAKOWA DNIA 27 PAZDZIERNIKA 1819. ROKU WE SRODĘ

Z Warszawy d. 19 Października.

Nayiasnieyszy Pan wyrokiem swoim z dnia 5 b. m. raczył łaskawie mianować:

JW. JX. Szczepana Hołowczyca, dotychczasowego Biskupa Sandomierskiego, Arcy-Biskupem Warszawskim;

JW. JX. Prospera Burzyńskiego, Biskupem Sandomierskim.

W. JX. Ignacego Czyżewskiego, Scholastyka Metropolitalnego Warszawskiego, Koadjutorem Biskupstwa Augustowskiego.

Dnia 14 b. m. Nayiaśnieyszy Cesarz i Król raczył nayłaskawiey trzymać do Chrztu W. Joannę Bogucką Pułkownikownę. Swięte religiyne obrządki sprawował W. JXiądz Szymonowicz, Wizytator XX. Missyionarzy w Kaplicy Zamkowey.

Z Peterzburga d. 24 Września d. h.

Poseł Nadzwyczayny i Minister Pełnomocny przy Seymie związku Niemieckiego, Radca Stanu Anstett, otrzymał order S. Alexandra z brylantami.

Dnia 18 b. m. po mocnych grzmotach i ulewie, wszczął się tu od morza około godziny 7mey wieczorem tak silny wiatr, trwaiący przeszło 6 godzin, iż woda na Newie do nadzwyczayney wzniosłszy się wysokości, tak o godzinie 10tey napełniła wszystkie kanały, iż co chwila wybrzeżeniem groziła. Gdy wiatr ustał i woda opadła. Kiedy stolica nasza nie była ieszcze opatrzona w tak liczne kanały, zdarzyły się dosyć często wylewy Newy, szczególniey pamiętny iest wylew w r. 1777. Naówczas, cała część miasta bliższa morza zupełnie była zalana i mieszkańcy z niższych do wyzszych piętr przenosić się musieli. Póżniey było ieszcze kilka mnieyszych wylewów. Lecz kiedy neylepszy z Monarchów, mądry i wspaniały Alexander obiął rządy, kiedy dobroczynna Jego ręka niezliczone wysypała koszta na ozdoby i pożytek miasta, Petersburg żadney iuż nie doznał klęski i tak teraz iest zabezpieczony, iż iuż nic mu z tey strony zagrażać nie może.

Rossyyskie Towarzystwo Biblíyne odprawiło szóste posiedzenie publiczne dl.

17 Września. Dnia 12 t. m. odprawiło roczne posiedzenie stowarzyszenia Zadońskie. Główny Komitet Towarzystwa Bibliynego Rossyyskiego otrzymał doniesienie od Arcy-Biskupa Kazańskiego Ambrożego, że iuż ukończone iest tłumaczenie czterech xiąg Ewanielii na ięzyki Czuwaski i Czeremiski, i tłumaczenie to poprawione podług textu równie Sławiańskiego iak Greckiego, zatem i drukowane iuż bydź może. Tłumaczą się na też ięzyki Dzieie i listy Apostolskie. Na wezwanie tegoż Arcy-Biskupa duchowni dyecezyi Kazańskiey tłumaczą Ewanieliią na ięzyk Mordwiński, a iest nadzieia, że za pomocą Boską, wkrótce Pismo S. przetłumaczone zostanie na wszystkie ięzyki narodów Azyiatyckich, w teyże dyecezyi mieszkaiących. Tłumaczeniem na ięzyk Mordwiński zatrudnia się Protojerey Simpleyski. Przedsiębiorą także tłumaczenie Nowego testamentu na ięzyki Ostiacki, Samojedzki, Bogulski i inne Azyiatyckie. Utworzyły się nowe stowarzyszenia bibliyne w miastach Bieżecku, Torżku, Chocizku, Rylsku, Szczygrynie, Tiszy, Wołchowie. Sekretarz Towarzystwa Bibliynego Angielskiego P. Owen, uwiadomił że w Indyiach zaczęły się tworzyć stowarzyszenia bibliyne; a Pan Pinkerton, członek towarzystw bibliynych Rossyyskiego i Angielskiego, doniósł Komitetowi Towarzystwa Rossyyskiego, że się utworzyły Towarzystwa Bibliyne w Rzymie, Turynie, Florencyi i Neapolu.

Minister woyny, Jenerał piechoty Konowniczyn, powracaiąc z zagranicy, przeieżdżał przez Radziwiłłów.

Hrabia Witgenstein, Jenerał iazdy, naczelnie dowodzący 2gim woyskiem, przybył dnia 21 Września do Odessy. W temże mieście dnia 15 odprawiło się uroczyste ogłoszenie wolnego portu. Zrana odprawiło się nabożeństwo, na którem woienny Gubernatór znaydował się z urzędnikami. Wieczorem było bezpłatne widowisko na Teatrze, miasto oświecone i bal wspaniały dany przez kupców, którzy na pamiątkę dnia tego złożyli 4000 rubli na okup więźniów za długi; otrzymało wolność 23 osób.

W Petersburgu drukuie się Dykcyonarz Techniczno-Botaniczny, owoc pracy znakomitego w literaturze Rossyyskiey męża, rzeczywistego Radcy Stanu Martynowa.

Z Berlina d. 19 Października.

Jak dalece Nayiaśnieyszy Król Jmć ceni zasługi zmarłego niedawno oyczystego Bohatyra Blüchera, okazuie na nowo poniższy gabinetowy rozkaz wydany pod d. 30 Września do Ministra stanu Barona Altenstein:

„Wdowa po zmarłym Feldmarszałku Xciu Blücher Wahlstadt zwróciła mi znaki orderów po zmarłym swoim małżonku; znaki te woyskowych zasług Bohatyra zasługuią nawet po śmierci ich posiadacza na godne dotychczasowego ich przeznaczenia mieysce; zalecam przeto WPanu przy ich przesłaniu, oznaczyć dla nich mieysce pomiędzy osobliwościami oyczystemi w gabinecie kunsztów, gdzieby dla przypomnienia potomności rzadkich przymiotów Bohatyra i wielkich iego dla kraiu zasług, iako też na dowód słusznego ich uznania przez Króla i Oyczyznę zachowane były.„ — W Berlinie d. 30 Września 1819.

(podp.) *Fryderyk Wilhelm.*

Przybył tu nadzwyczayny Hanowers-

ski Poseł przy Dworze tuteyszym, Baron Ompteda, z Hanoweru.

Z Paryża d. 9 Października.

Król znayduie się teraz w dobrem zdrowiu. —— D. 16 b. m. w kościele S. Dyionizego odprawią się exekwiie za Królowę Maryią Antoninę w obecności Xiąząt i Xiężen rodziny Królewskiey.

Baron Pasquier złożył Królowi rozprawę o teraźnieyszym stanie Francyi.

Jeden z dzienników mieni bydź deputowanemi z Korsyki P. Petri i Jenerała Sabastiani.

Xże Raguzy (Marmont) oczekiwany tu iest niezwłocznie z Wiednia, i zaraz po przybyciu obeymie służbę przy Królu. Małżonka iego, która długi czas w Szwaycaryi bawiła, i znaczne dobra tam zakupiła, powróciła tu iuż przez Neufszatel.

Przybyli tu z Anglii Lordowie Bentink, Churchil, Margr. Blandford i Xiężna Marlborough. —— Wnuk Angielskiego Adm. Lorda Exmouth, P. Pellew, został tu w poiedynku z innym Anglikiem zabity.

W ostatnich 3 miesiącach Minister spraw wewnętrznych podzielił pomiędzy 208 cierpiących niedostatek gmin 156,000 Fr. a dla zasłonienia wydatków 38 dyiecezalnych seminaryów wypłacił 234,000 Fr.

W Paryżu tak iest teraz spokoynie, iż Prefekt policyi Anglés na 3 tygodnie, a Prefekt departamentu Hr. Chabrol na dłuższy czas wyiechać mogli.

Jenerał Donadieu umieścił w dziennikach tuteyszych nowy list przeciw Ministrowi Hr. Decazes.

Do Marsylii nadeyść miały listy z Włoch, które donoszą o maiącey wkrótce nadeyść na morze środziemne eskadrze Rossyyskiey.

Dziennik Sporów donosi razem o wyyściu z druku nowem piśmie X. Pradt o Kongressie Karlsbadzkim, i o Sibilli Kongressu Akwisgrańskiego przez Pannę Le Normand.

Hr. Forbin-Janson, umieszczony w poczecie 38 wygnańców, który otrzymał pozwolenie odwiedzenia tu na krótki czas swey rodziny, powraca teraz na swoie wygnanie.

Kapitan Fraycinet, który znayduie się teraz w podróży dla okrążenia świata, zabrał z sobą 60,000 porcyy galarety z kości, tyleż saletry i cukru; z pierwszey mieć może 120,000 porcyy zupy, a z drugich tyleż limonady. Przez to, oprócz korzyści, iż nie obciążał swoiego okrętu żywnościami, zapewnił swóy lud przeciw głodowi i skorbutowi.

W krótce wyydzie tu z druku nowe dzieło Pani Genlis, Petrark i Laura, którem zakończyć chce swóy zawód uczony.

W iednem prowincyionalnem we Francyi mieście nauczyciel podał uczniom swoim do ćwiczenia się opis trzech kolorowego kwiatu, i za materyią do tego wybrał następuiący wiersz z poematu Piotra Rapin: *Flosque Jovis varius, folii tricolori, et ipsi par Violae.* Prezydent mieyscowy dowiedziawszy się o tem zadaniu, osądził przez swoią mądrość professora za winnego buntu, i kazał go uwięzić. Winę iego gruntował: że *Flos Jovis* znaczy kwiat Napoleona; *folii trycolori* chorągiew trzech kolorowa, a *et ipsi par violae* powstanie przeciw oycu fiiołków! Szczęściem atoli professór potrafił swoią niewinność okazać i uyść zagrożoney kary.

w Bordeaux zakupione zpowu zostały dla Hiszpanii dwa przewozowe statki, które do Kadyxu odpłyną. Będą one zapewne do wyprawy użyte, co iest nowym dowodem, że wyprawa nie zaraz ieszcze odpłynie, kiedy zakupuią ieszcze do niey przewozowe okręty, co nawet i w Baionnie nastąpiło.

Nadzwyczayna urodzayność tego lata rozciąga się nietylko do roślin: W Boulogne urodziła kobieta 4 dzieci, inna w w Lauterburgo 3, we Włoszech wydała nawet iedna kobieta na świat 5 chłopców, z których 3 żyie, w Worcerster iedna kobieta 4 żywe córki, a w Liwerpoolu żona odźwiernego 2 chłopców i iedną dziewczynę.

Pisma publiczne zawieraią o Bonapartem co następuie: Odpędził on swoiego kucharza, który oskarżył go przed Gubernatorem o złe się z nim obchodzenie. Gubernatór, który grzecznym ieszcze był dla swoiego więźnia, posłał mu swoiego kucharza. Bonaparte kazał go do siebie wpuścić i czynił mu zwyczayne swoie pytania: Jak się nazywasz? — Albey — Skąd? — Z Niemczech. — Gdzie naypięknie mówią po niemiecku? — w Lipsku — W Lipsku, w Lipsku, powtórzył z gniewem Bonaparte. Potem rzekł do otaczaiących go: „W puściliście tego łotra do mnie, który mi Lipsk przypomina. Odpędźcie go; nie chcę słyszeć o zdraycach Niemcach.„ Nie lepiey poszło Bonapartemu, gdy stawiony przed nim Pułkownik Angielski Dodgin na iego zapytanie odpowiedział: że naypierwey służył przeciw niemu w Egipcie. — List z Rzymu umieszczony w iednem z pism tuteyszych daie następuiące wyiaśnienie o członkach rodziny Bonapartego żyiących we Włoszech: — Lucyian Bonaparte mieszkaiący w Rufinella przy Freskati, dawnem Tusculum, wygładza oba swoie bohaterskie poematy: Cyrnaeide i Karol Wielki. Każe na klassyczney tey ziemi czynić kopania, przez które odkryte zostały Via tusculana, zwaliska dwóch teatrów i wielka sadzawka. Kardynał Fesch poświęcił się także zupełnie kunsztom i umieietnościom. Ludwik Bonaparte trudni się iedynie wychowaniem swoiego syna. Xiężna Borghese otoczyła się cudzoziemcami, a mianowicie Anglikami.

Z Hamburga d. 12 Października.

O naynowszych zdarzeniach w kraiu Marokańskim odebraliśmy tu następuiące urzędowe doniesienie:

Z Salee d. 25 Czerwca 1819.

W Cesarstwie Marokańskiem znayduie się prowincyia Glawa wysokiemi bardzo gorami otoczona, Ludna ta prowincyia, która od wielu wieków nayświększych używa swobod i żadnych podatków nie płaci, liczy mnostwo Izraelitów, i pomiędzy wielu starożytnościami znayduie się tam także pomnik Joaba pod panowaniem Króla Dawida. W r. 1778 Cydi Muhamed, oyciec teraźnieyszego Cesarza, został w przechodzie od tych gorali napadnięty, którzy poymali w większą część iego urzędników i woysko do ustępu zmusili, ponieważ ciasne wąwozy nie dozwalały mu się bronić. Skarb pozostał w ręku dwóch Ministrów, z których ieden Izraelita, korzystaiąc z tey okoliczności wywiozł go dla bezpieczeństwa do Europy, którego Rząd nie przestawał dotąd zwrotu żądać. Cesarz zgromadził swe woyska, uderzył na nowo na Glawa, wypędził mieszkańców, którzy ratuiąc się ucieczką w gory, zostawili tylko żony i dzieci, i

tak był rozgniewany, iż postanowił całe życie ich ścigać. Od tego czasu wzrastała z obu stron nienawiść. D. 12 Czerwca r. b. zdarzył się pod teraźnieyszym Cesarzem podobnyż wypadek. Gdy Następca tronu Mouley Jbrahim przechodził przez tę prowincyią do Tefileth i o dwie godziny drogi oddalił się od swoiego woyska, został w nocy od tych gorałów napadniony, którzy go śmiertelnie ranili, skarb iego i dwie damy zabrali. Cesarz sam uszedł szczęściem niewoli, że Jzraelitski płatnik, Dawid Ben Michaud z Fetz, ostrzegł go przez gońca o grążącem niebezpieczeństwie. Lecz następca tronu umarł nazaiutrz na swoie rany. Rozgniewany Cesarz tak podłem postępowaniem Glawianów, zgromadził swoie woyska i podzielił na trzy korpusy. Jeden ruszył okolicznemi drogami do Tefileth, dla dostania się do gór i uderzenia z tyłu na nieprzyiaciela; drugi udał się, przez Serarah, a z trzecim, wyrachowawszy kiedy tamte w gorach stanąć mogą, którem nakazał wszystkich mieszkańców w pień wycinać, poszedł sam przeciw Glawie toruiąc sobie drogę przez skały, które kazał minami wysadzać, i opanował to miasto. Tu odebrał pomyślne doniesienia z Tefileth i Serarah. W nocy z d. 18 na 19 Czerwca przeszło 400 Glawiańskich gorałów do woyska Cesarskiego, pomiędzy którėmi znaydowało się 10 zbroynych Jzraelitów, którzy żądali przed Cesarza bydź stawionemi i przełożyli mu, iż od swych zwierzchników gwałtem przymuszonemi zostali uchwycić oręż. Cesarz, który winien był życie iednemu z Jzraelitów, i przed dwiema laty ożenił się z Jzraelitką, nakazał woyskom swoim, aby wszystkich Jzraelitskich jeńców uwolniały, i oprocz wypłacenia każdemu po 50 C. cr. zł. szczególnieysze im ieszcze łaski zapewnił. Nazaiutrz przyprowadzono ieszcze kilk tysięcy jeńców, pomiędzy którėmi znaydowało się znowu 400 Jzraelitów. D. 20 Czerwca wszedł Cesarz do Glawy, kazał każdem 10 Jzraelitom 1000 ludzi przydać, dla wyszukania swoich współwierców, którzy pod uciskiem Glawianów rozproszeni po prowincyi żyli, a Glawianom rozkazał lastokami własney ich broni oczy powykłuwać, aby całe życie o proszalnym żyli chlebie. Woysku Cesarskiemu dostało się w ręce oprocz znaczney ilości złota i srebra, mnostwo bydła, którego wartość do 3 mill. piastrów podaią, i 8000 naypięknieyszych koni. Pozostałe kobiety zostały tymczasowo częścią do Tadla, częścią do Tefileth zaprowadzone, a żony i dzieci Jzraelitów do Mequine, gdzie Cesarz zalecił Gubernatorowi, aby im wszystkiego czego potrzebuią z Cesarskiey kassy dostarczał. Zwycięztwo to obchodzone było z wielką uroczystością nietylko w stolicy Marokańskiey, ale przez wszystkich poddanych w całym państwie, chociaż Cesarz ubolewał nad stratą naystarszego i kochanego syna swego, Następcę tronu Mouley Jbrahim, w którego ręce chciał wczasie z pociechą oddać berło państwa swoiego. — Spisek Glawianów przypisuią iednemu z wnuków teraźnieyszego Cesarza, który chcąc tron osiągnąć, pobudzał lud do buntu. Przy zmarłym Następcy tronu znaleziono papiery, o których przed oycem zamilczał, przekonywaiące o powyższym spisku, do którego miał ieszcze inny kray należeć.

— D. 14 —

Z Algieru odebraliśmy tu list następuiący:

Z Algieru d. 30 Sierpnia.

Mieysce tuteysze wystawia ciągle iednakowy stan rzeczy, iako to pomor, drogość, niedostatek wody i pomimowolna nieczynność siły morskiey; zresztą iak w mieście, tak w kraiu panuie spokoyność. — Pomor na łożną chorobę w mieście i iego okolicach prawie zupełnie ustał; lecz na to mieysce zaczeła na nowo odzywać się w Konstantynie, Bona i Tumsan, a wzdłuż granicy Marokańskiey padaią ludzie iak muchy.

Ambassador nasz powrócił tu onegday na korwecie Angielskiey z Londynu, którego 14 dniami poprzedził tu iego sekretarz z pismami. Przy wysiadaniu wczoray na ląd, okazywał mu dowodca korwety naywiększe względy. Co zrobił, wiedzieć nie można; Rząd iednak zdaie się bydź kontent z iego poselstwa. Czyli zaś tak iest, czas okaże.

D. 1 Września. — W tey chwili przybyła na przedporcie tuteysze połączona Francuzko - Angielska eskadra, składaiąca się z 2 liniowych okrętów, 1 fregaty i 1 bryga, pod dwiema kontraadmirałami. Jak się dowiaduiemy, chce ona położyć koniec rozboiom morskim tak z naszey strony, iako też innych Barbaryyskich kraiow.

Z Londynu d. 8 Października.

Nadzieia otrzymania przez Xiężnę Klarencyi dziedzica korony W. Brytanii, ieszcze nie zniknęła.

D. 6 ukończony został tegoroczni obior Lorda Prezydenta Londynu. Alderman Bridges przezwyciężył. Miał on 3006 głosów, Alderman Thorp 2043, a Alderman Wood, który dawniey przez dwa lata był wciąż prezesem, 2007. Dziś na zgromadzeniu Aldermanów ogłoszony zostanie prezesem naywięcey z kandydatow maiący głosów, i niema wątpliwości, że wybor ich padnie na P. Bridges. Jle obior P. Bridges chwalony iest przez oświeceńszą część mieszkańców miasta, tyle zas ganiony iest przez pospolstwo. P. Bridges nie mógł uzyskać głosu dla podziękowania obywatelom, ani iego przyiaciel Dixon. Z tem wszystkiem burza przeminęła i obiór się utrzymał; nie zaszły iednak tak daleko zdrożności, ażeby do bicia przyszło. Jeden tylko P. Thompson, który za P. Bridges głosował, w rękę skaliczony został, a P. Dixion uciekaiąc przed ścigaiącem go pospolstwem, schronił się do pobliskiego domu. P. Bridges wyniosł się wcześniey nie będąc dostrzeżony. Tryumf iego tem iest większy, że 1000 więcey liczy głosów od swoich kollegów.

Gazeta wczoraysza Times zawiera co następuie: — Reformatorowie Halifaxu w Jorkshire i tamteyszych okolic odprawili także w poniedziałek zgromadzenie, na którem większa część osób, osobliwie kobiety, znaydowała się w żałobie. O godzinie 12 w południe cała ta processyia do 20,000 głow wynosząca, z rozwiniętemi chorągwiami i muzyką przeciągnęła przez miasto, śpiewaiąc na przemiany: "God save the King, Rule Britania i Scotswha hae wi — Walleuce — bled." Ostatnia pieśń śpiewana była iako himn pogrzebowy. Większa część męczyzn miała na głowach białe kapelusze z czarną krepą, inni białe kapelusze z białemi kokardami. Przeszedłszy miasto zwrociła się cała kupa, powiększaiąca się ciągle, ku mieyscowi swoiego zgromadzenia Skircotes-Moor. Naliczowano 41 chorągwi i 7 czapek wolności niesionych. Na niektórych z pierwszych znaydowały się rożne nowe znaki,

jak n p. Urna z napisem: "Resurgam;,, a niżey d. 16 Sierpnia (zdarzenia w Manszestrze;) daley biała chorągiew, na którey odmalowany był konny cwałuiacy ochotnik Manszesterski, roztrącaiący mężczyzny i dzieci, i zabiiaiący pałaszem dziecię u piersi kobiety z napisem: "Dumna postawa, kłamliwy ięzyk i ręce zbarwione krwią niewinną.,, Na inney widać było obdartego człowieka w kaydanach, którego członki aż do krwi odrapane były, upadaiącego pod dwiema wielkiemi ciężarami długów i podatkow. Nad nim napis: "Wolno urodzony Anglik;,, a pod nim: "Nie chcemy bydź niewolnikami.,, Inne chorągwie podobnemiż tyczą. cemi się reformy i zdarzeń w Manszestrze napisami były przyozdobione. Nadto niesiona ieszcze była obiedzena przez gosięnice na kiiu głowa kapusty, iako znak, że biedną Angliią wycieńczaią urzędnicy, pensyioniści i płatni prożniacy bez obowiązków —— Mowców było trzech: PP. Knight, Saxton i Mitchell. Gdy lud stanął rzędem około rusztowania, zaięli ci z wielu innemi i 3 damami na nim mieysce. Jedna z nich była starusaka, a dwie inne młode dziewczeny w zielonych spencerach i w żałobnych zasłonach. Pastor wyznania Kwatrów, nazwiskiem Ellis, nakazał po trzykroć donośnym głosem uciszenie się, poczem proponował na prezesa zgromadzenia P. Abednego Moore, rękodzielnika z Halifax, i oświadczył, iż zamiarem zgromadzenia iest dopełnić życzeń Anglików, to iest uskutecznić reformę parlamentu. Napomniał potem zgromadzonych do zachowania się spokoynie, ażeby im nic buntowniczego zarzucić nie można było. P. Moore dziękował za położone w nim zaufanie i przy oswiadczeniu swey niedatności zaiął mieysce prezesa. Tu mowcy ieden po drugim zaczęnali mowić. Jeden z moców zaledwie w połowie był swey mowy, gdy nagle powstało pomiędzy słuchaczami poruszenie i głos: Konstablowie, Konstablowie! rozlegał się z iednego końca na drugi. Strach ogarnął wszystkich, każdy myślał o ucieczce i wszyscy byliby się rozbiegli, gdyby z rusztowania nie zawołano, że to zmyślona trwoga. Zatrzymano się więc. Lecz tu widzieć się dała zabawna scena: wielu przez śpieszną ucieczkę pogubili wiele rzeczy, a mianowicie damy trzewiki, kapelusze, chustki ze szyi, stały boso z gołemi głowami pod otwartem Niebem, które dosyć było niełaskawe, bo spuściło ieszcze na nie uliwę. Zgubione rzeczy powywieszano na wielkich kiiach przy rusztowaniu i żądaiącemu właścicielowi zwracano, co dało powod do nowego nieładu, bo każdy cisnął się po swoie. Damy w pobliskości stoiące były aż do uduszenia uciskane, a niektóre nawet pomdlały. Zaproponowano pomieścić damy na rusztowaniu, co uczyniono; lecz to było z deszczek tylko zrobione i za przeładowaniem załomało się, przez co wiele dam skaliczonych zostało. Gdy postawiono znowu rusztowanie zaczął P. Moore czytać postanowienia, których było 25; lecz zaledwo przeczytał ich połowę, gdy uderzyła na niego taka słabość, iż musiał odczytanie reszty polecić P. Saxton. Lubo P. Moore iest zabity reformator, i powinienby nienawiedzić wszystkich trunków, które podlegaią konsumpcyyney opłacie, zasilił się iednak z swoiemi przyiaciołmi flaszą wodki, z którey napiwszy się dosyta puścił w około. — Gdy postanowienia odczytane zostały, zbliżyła się do pre-

zesa Pani Fladther i prosiła o głos; lecz tak była zmięszana, iż cała drżała i ani słowa przemowić nie mogła; dobyła swey mowy z torbeczki, lecz i czytanie iey się nie udawało. Nakoniec młodsza iey siostra, zapalona reformatorka, wyrwała iey z ręku mowę i z wielkim zapałem przeczytała. Po skończoney mowie oddała prezesowi adress od kobiet, i prosiła, aby go P. Mitchell odczytał; ale że ten zatrudniony był, stosownie do 25 postanowienia, zbieraniem składek dla nieszczęśliwych Manszestrzanów, odczytał go zatem P. Knight, poczem młoda ta dama złożyła prezesowi przepyszną czapkę wolności. Zgromadzenie uchwaliło nakoniec adress podziękowania kobietom, i rozeszło się spokoynie.

Poseł nasz w Sztokolmie, Lord Strangfort, został nadzwyczaynym naszem posłem przy Porcie Ottomańskiey na mieyscu Kawalera Robert, do którego poselstwa przywiązana iest roczna płaca 12,000 Fs.

Xże Richemond umarł w Kanadzie na wściekliznę. Na 40 dni przed wyiazdem z Anglii ukąszony został od oswoionego lisa, który wkrótce zdechł na wściekliznę. Xże nie zważał wcale na to ukąszenie; ale gdy pewnego razu usiadł w Kanadzie 30 mil Angielskich i spocił się, na widok wody porwały go konwulsyie, w których w 24 godzin życie zakończył.

Rachuią, iż w tym i przeszłym roku wyniosło się z Anglii do 150,000 ludzi, z których iedni żyią w obcych kraiach, drudzy osiedli w Kanadzie i na przylądku Dobrey nadziei. Maiątek, który z sobą wyniesli, lub koszta ich podróży podaią do 12 mill. Fs. które na zawsze dla Anglii zginęły.

Kommodor Perry udaie się iako kommissarz Ziedooczonych Stanów na okręcie rzeką Oronoko do Angostury, a ztamtąd uda się do Buenos-Ayres. —— W półnoсney Ameryce wynaleziono niedawno zwłoki utopionego człowieka sposobem następuiącym: włożono w bochenek chleba merkuryusz i rzucono na wodę. Gdy bochenek zapłynął do okolicy, gdzie zwłoki leżały, pokazał się merkuryusz na powierzchni wody obok chleba. W Demerarze było wielkie trzęsienie ziemi. —— W Surinamie umierało codziennie na ospę do 20 ludzi. — W Jamaice skazano d. 29 Lipca za potaiemne wprowadzanie niewolników Murzynów P. Hudson na 7, a P. Jones na 3 letnie wygnanie.

Podług listów z Maracaibo pod d. 26 Lipca Jenerał Hiszpański Morillo miał w bitwie pod Calabozo wielką ponieść stratę, i rozpisać potem nową rekwizycyią ludzi, potrzeb woiennych i mundurów.

Z Jamaiki piszą pod d. 6 Sierpnia: że Jenerał powstańców Bolivar opanował w tych dniach Santa Fe di Bogata.

Gazeta Buenos-Ayres potwierdza wiadomość, że Jenerał Hiszpański Laserna cofa się z okolic Potosi do wyższego Peru, dla połączenia się z Vice-Królem Pezuela. Trudność dostania żywności, konieczność połączenia sił dla zasłonienia stolicy Peru przeciw Chiliyczykom, zdaią się bydź powodem do tego środka. La Serna miał iuż w swoim ustępie do la Paz przybydź.

DODATEK DO N^ro 86. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 27 PAZDZIERNIKA 1819 ROKU WE SRODĘ

Z Bruxelli d. 11 Października.

Pogłoska, iakoby w Hollandyi pokazała się także zaraźliwa choroba, nie zasługuie na żadną wiarę.

P. Bacher zaczenaiący tu wydawać Niemiecką gazetę Motyl, przyrzeka w swoim obwieszczeniu, iż wcale ćmą nie będzie.

Mówią tu, iż Hr. Montholon powrócił także z wyspy S. Heleny, i to na iednymże z swoią żoną okręcie, przebrany za lokaia. Pani Montholon przywieść miała zaszyte w swych sukniach ważne listy od Bonapartego i rękopismu iego pamiętników 3 pierwsze części. Rękopism ten przesłany bydź ma Jozefowi Bonaparte, dla wydrukowania go w Nowymiorku.

Słychać, iż Rząd Angielski, który przykłada się do części kosztów wystawienia twierdz Niderlandskich, chce także mieć w nich część swoiego woyska na osadzie.

Z Madrytu d. 27 Września.

Żółta gorączka, która rozszerzyła się, iak zapewniaią aż do Sewilli, wielkie w całey Andaluzyi czyni spustoszenia. Hr. Calderon, Jenerał Caleia, który dowodzi wyprawą do południowey Ameryki, nim pokazała się ta choroba w porcie S. Maria, opuścił go z całem swoim sztabem i założył główną swoią kwaterę w Arcos de la Frontera. W Xeres nie dozwolono mu przeyścia do Utrere. Okręty wyprawy udały się do zatoki Puntales.

Podług doniesień z Kadyxu Amerykański woienny okręt Hornet, który w 25 dni z Nowegoiorku na przedporcie Kadyxkie przybył, gdy się dowiedział, iż żółta gorączka grassuie w Kadyxie, popłynął zaraz do portu Malagi. Ciekawi bardzo iesteśmy odpowiedzi, iaką ten okręt przywiózł na zaprzeczenie Królewskie zatwierdzenia traktatu względem ustąpienia Fl ryd.

Hr. Calderon przed wybuchnieniem zaraźliwey choroby w Kadyxie pod d. 8 b. m. wydał odezwę do woyska, która dopiero teraz ogłoszoną została. Przyrzeka on w niey żołnierzom, iż sława ich w tey wyprawie przeydzie chwałę Pizarra i Cortez, którzy niegdy zdobyli tę

część świata.

Z Włoch d 6 Października.

Oyciec S. odbył d. 27 z. m. w Rzymie tayny konsystorz, na którym oglosił mianowanie 2 kardynałów, 13 arcybiskupów i 11 biskupów w różnych kraiach.

W Medyiolanie wyszło pod d. 21 Września obwieszczenie pełnomocnych kommissarzy Austryiackiego, Rzymskiego, Sardyńskiego, Parmeńskiego i Modeńskiego, tyczące się podziału długów, stosownie do 97 artykułu Kongressu Wiedeńskiego na banku Napoleona w Medyiolanie zapewnionych.

Wyszłe od ogólney policyi Neapolitańskiey pismo zapowiada, iż udzielone na r. 1819 pozwolenie noszenia strzelby, kończy się z 1 Stycznia 1820. Lubownicy polowania powinni zatem starać się o nowe pozwolenia noszenia takowey broni, którey oprócz leśniczych w służbie rządowey będących, nikomu nosić nie wolno.

W Wenecyi d. 13 Lipca o godzinie 5 z południa okropne dało się widzieć ziawisko natury. Naprzód chmury z nadzwyczayną szybkością zaczęły iedna przeciw drugiey nacierać, z czego powstał potem nadzwyczay gwałtowny wicher, który na pobliskich wyspach Murano i S. Michała wielkie poczynił szkody. Wielki słupiec na wstępie do Murano był w kanał wrzucony, pałac tamże, mur ogrodowy, fabryka szklana i wiele domów zostały znacznie uszkodzone. Były klasztór na wyspie S. Michała i chata, która nieszczęśliwem maytkom służyła za przytułek, zupełnie zburzone zostały. W Wenecyi samey nie wielką ta burza zrządziła szkodę, lubo grad padał w wielkości pięści.

Z Neapolu piszą, że Admirał Angielski Fremantle z dywizyią swoią popłynął do Tulonu, gdzie zastał rozkaz popłynienia wraz z dywizyią Francuzką pod brzegi Barbaryyskie, dla oświadczenia Rządom Algeru, Tunis i Trypolis, że Francyia i Anglia nie ścierpią dłużey na morzu środziemnem rozboiów przeciw któremu bydź z kraiów. Neapolitański liniowy okręt Capri popłynął tamże, dla okazania, że i Król Obu Sycyliy popiera to żądanie.

Z Sztokolmu d 8 Października.

Wczoray w mieście Södertelie obchodzona była prawdziwie narodowa uroczystość. Po 12tu latach pracy ukończony kanał został w obecności Króla, Następcy tronu, wielu pierwszych urzędników i mnóstwa ludu otworzony. Miasto było w wieczór oświecone, równie iak oba brzegi kanału. Król i Następca tronu z wielu nakomitemi osobami przepłynął około godziny 4 po tym kanale Potem nastąpił wielki obiad, na którym Król z Następcą tronu i wielu obecnemi osobami znaydowali się. O godzinie 8 w wieczor odiechał Król z Następcą tronu do Erikslund, wioski w Südermandlandyi, którą Król niedawno kupił i tam zanocował. Dziś ziedzie do zamku Tullgarn, dla odwiedzenia Xiężniczki Zofii Albertyny i powinszowania iey w dniu dzisieyszym 66 roku życia Jutro powraci Król do stolicy. Pomiędzy okrętami, które naypierwey po nowym kanale Södertelie przepłynęły, znaydował się także parowy okręt, na którym wiele osób tam z Sztokolmu przybyło.

Sławny Chemik Professor Berzelius

powrócił tu z swey do Paryża podroży.

Z Kopenhagi d. 12 Października.

Znayduiący się tu teraz nasz ziomek Thorwaldsen, który oyczyznę swoią bez żadnego maiątku opuścił, zamyślał iuż, gdy 4 letnie iego w Rzymie ukończyło się stipendium, nieznayduiąc z zikąd wsparcia, powrócić do oyczyzny, gdy iego Jazon spuścił na niego złote runo, i Hollendrowi Hoppe winna Europa wdzięczność, iż Thorwaldsenowi podał rękę do usposobienia się na przedziwnego artystę.

W urzędzie Holbeck tak obfity iest tego roku urodzay żyta, iakiego naystarsi ludzie nie pamiętaią.

Od Brzegów Menu d. 12 Października.

Srodkowa kommissyia Niemiecka ma bydź d. 29 b. m. w Moguncyi zaprowadzona.

Jazda B wyiska na bydź na przyszłą wiosnę iednakowo urana —— Oddanie dóbr 8 ustanowionem biskupstwom i arcybiskupstwom w Bawaryi znayduie w radzie stanu wielkie trudności, i zaledwo w 10 lat nastąpi. Kamera Królewska ma tymczasowo zawiadywać temi dobrami, dla doyścia prawdziwego ich dochodu. Niespodziewane to postanowienie tak dalece obeszło Nuncyusza Papiezkiego, iż natychmiast wyprawił do Rzymu gońca.

W. Xże Badeński wydał rozporządzenie, ażeby urzędnicy kraiowi, którzy od nieiakiego czasu z umysłu tak niewyraźnie się podpisuią, że ich nazwiska przeczytać nie można, na przyszłość podpisywali się wyraźnie. — D. 4 b m. nastąpiło w Seelbach z strony Austryi uroczyste oddanie hrabstwa Hohengeroldseck W. Xięstwu Badeńskiemu stosownie do 51 artykułu aktu kongressu Wiedeńskiego.

Podług doniesień z Kassel Elektor Heski zachorował niebezpiecznie na wrzod w gardle. Landgraf Karol, który znaydował się w Hanau, został iak słychać śpieszno do Kassel powołany.

Xże Richelieu przybył d. 8 do Frankfortu. Hr. Las Cazas, który od nieiakiego czasu w Offenbach bawił, wyiechał przed kilku dniami do Akwisgranu, za którem udała się tamże iego rodzina.

W Kraiu Meklenburgskim z powodu zabronionego żebractwa zakazano zbierać składek dla rodziny uwięzionego w Prussiech Professora Jahn.

Królewic Następca tronu Bawarskiego przybył d. 10 b. m. z Wirceburga do Minchen. Tegoż dnia przybyli tam Xięstwo Eichstädt z Leuchtenburga, rownie iak Xże Wrede z Ellingen.

Z powodu ustanowioney przez Seym związku Niemieckiego cenzury zaprzestaie w Niemczech wiele czasowych pism wychodzić.

Z Minchen d. 4 Października.

Dnia wczorayszego na łące Teressy odbył się z wielką uroczystością i w porządku coroczny obchód rolniczego gospodarstwa z wyścigami konnemi. N. Król z Królewicem Karolem obeyrzał w towarzystwie Ministrów stanu przeznaczone do nagrody bydło. Minister spraw wewnętrznych Hr. Törkheim rozdał potem nagrody gospodarzom, którzy w pracy gospodarskiey naywiększą okazali biegłość.

Z Hanoweru d. 10 Października.

Przedziwne pismo P. Tráseka: „Chrystus do pokoleń teraźnieyszego czasu,“ które zasługuie bydź czytanem od wszystkich Chrześciian Niemieckich, zostało od Sierpnia r. b. trzeci raz przedrukowane.

Podług nowego rozkładu woyska miasto Werden nie będzie mieć żadney osady, chociasz stósownie do traktatów mieć ią powinno.

W Hanowerskiem mieście Uslar przez wszczęty d. 2 b. m. pożar spaliło się w mniey iedney godziny 73 domów z staynia- mi, zabudowaniami i stodołami, przez co przeszło 200 rodzin pogrążonych zostało w ubostwie.

Dnia 25 i 26 *Października* 1819.
Cena zboż różnego, gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr
Przenicy	14	—	13	15	12	15	12	—
— Zyta	9	15	9	—	8	15	8	—
— Jęczmienia	6	15	6	—	5	20	5	15
— Owsa	4	20	4	15	4	10	4	—
— Jagieł	18	15	18	—	17	15	17	—
— Grochu	8	—	7	15	7	10	7	—
— Rzepaku	19	15	19	—	18	15	18	—

Cena Zboża
W Warszawie d. 17 *Października.*

Korzec Pszenicy	od Złp.	18	do	29.
— — Żyta	— —	14	—	16
— — Jęczmienia	— —	12	—	16.
— — Owsa	— —	8	—	10.
— — Grochu	— —	13	—	14.

Cena Zboża
W Gdańsku d. 15 *Października.*

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	600	do	860.
Żyta	— —	400	—	440.
Jęczmienia	— —	300	—	360.
Owsa	— —	200	—	320.
Grochu	— —	560	—	600.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 25 *Października.*

Czer. Zł. Holl: monetą Courant	Złp. 19	gr.	12.
— detto Cesarski . — —	19	—	6
Fryd. Pruskie . . . — .	34	—	—
Luidor . . . . —	36	—	—
złoto frankowy . . . . — .	32	—	—
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	230	—	—
Złoty ryński Szeinami · — .	1	—	21

DONIESIENIA

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu Artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi Kraiu tuteyszego w dniu 5 Października r. b. na powództwo Jadwigi Teressy Czech w Mieście Krakowie przy Ulicy S. Jana pod Liczbą 489 zamieszkałey, wydał przedstanowczy Wyrok którym śledzenie nieprzytomności Jacentego Czecha przeszło od lat sześciu wmieyscu ostatniego zamieszkania swego w Mieście Krakowie nieprzytomnego nakazanym, i dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Sądowi Pokoiu Obwodu wolnego Miasta Okręgu I. polecenem zostało.

W Krakowie dnia 18 Października 1819.

Nikorowicz.
Raubach, Sek. S. Ap.

P. Ferrandi, przybyły z Paryża z znaczną liczbą rzadkich zwierząt, iako to Małp i Ptaków do Krakowa, które przez dni kilka pokazywać będzie, poleca się Prześwietney Publiczności. Widzieć ie można w Gościnni Drezdeńskiey u JP. Lipińskiego, w rynku pod N. 499 na pierwszym piętrze. Tenże ofiaruie za słuszną cenę każde z tych zwierząt wedle żądania sprzedać. Posiada on także prawdziwe Niedźwiedzie sadło, do sprzedania na wiele chorób pomocne.